

Dato: 26. OKT. 1993

Sidste ture i byen

469
Dan Turèlls personlige requiem – de sidste indsigter

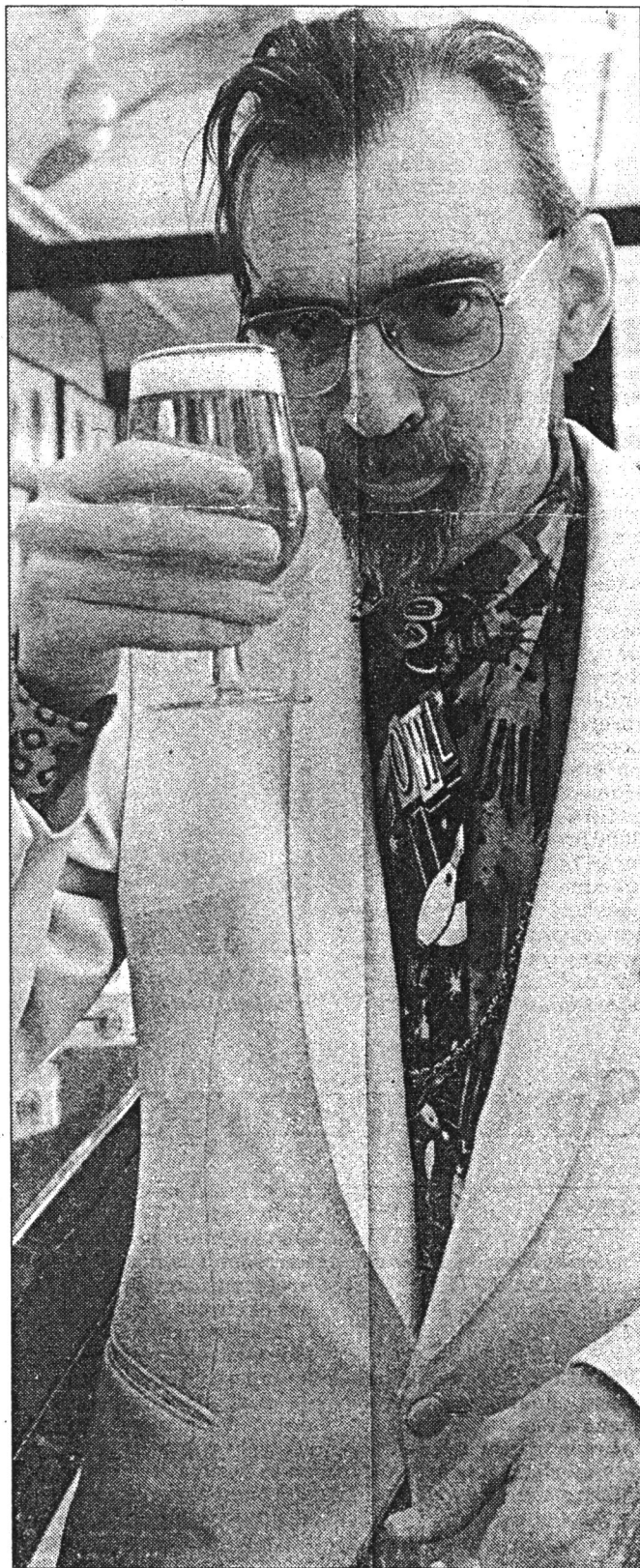
BØGER

Af Bo Tao Michaëlis

Turèlls sidste digtsamling. Javel – altså skrevet i skyggen af den sygdom som afsluttede hans liv både for tidligt og for brat. Sygdom von de sygdomsen skriver han i samlingen og endnu mere morbidt – Cancer danser, cancer sanser.

Ingen tid til tvivl – disse digte, envoier, fragmenter, strøtanker og visioner er fra hans sidste år, hvor sandet i timeglasset løb stærkt og skæbnsvangert. Livet på klods – men teksterne er skrevet på et overskud af trods, på en beundringsværdig profil om at undgå dødsdyrkeriet. Hvor digteren hver dag, træt og plaget, går på nye opdagelser i den geografi, som var hans egen: Byen på godt og ondt og livet med stort og småt. Og hver gang vender hjem fra udflugten med noget visionært i lommen. Noget at fortælle mens han venter, venter og venter. Som de stakkels emigranter i Humphrey Bogarts Casablanca, som der refereres til i et filmcitát, der åbner samlingen. Sammen med et andet citát om at være ensom med natten som eneste og illoyale ven, sådan som roman noirforfatteren Cornell Woolrich beskriver det i gyseren 'Nightmare'. For i sidste instans er alting et spørgsmål om tid. Vi bliver alligevel ikke i Casablanca og selv den mørkeste nat afløses af hverdagene, der, som der så flot står i samlingen, på trods af alle forholdsregler indhenter os alle.

TJA-A CHA-CHA er en fremragende digtsamling, der i forfatterskabet afslutter trilogien fra 90erne, som består af Himalaya Hilton og Gud & Gokke. Og altså også slukker og lukker selve

Til det sidste gik digteren Dan Turèll på opdagelse i byen. – Foto: Jørgen Sperling

forfatterskabet. Et personligt requiem, de sidste indsigter før den store søvn. Udover små lyriske passager inderholder samlingen også episke digte – et intimt til maleren Birkemose – og et 'olympisk' til Bror Bernilds fotografier af københavnske lejekaserner. Det er her de smukke ord står – Gaden var min far, Gården var min mor. Som indgang til billederne af barndommens bevidsthed, der blev smedet i slummen, men lutret til skønhed af storbydigteren Turèll. Af et øjemenneske der forstod at omsætte sit syn ned i sproget og finde dyb og skæv erkendelse i selv den mest banale kliche. Og dermed modernistisk understrege at sproget er en kode, der har sine egne regler og skjulte budskaber, der kan åbenbares med snilde – hvis bare man vil. På sidste side skriver Turèll – Tid var vi – virvar. En sproglig figur, man i litteraturen kalder for en chiasme – en slags meningsskabende omvendt ordstilling. Tiden hvis vrang er kaos, er tilværelsens sorte stjerne, du en gang imellem glemmer, men som lyser nådesløs, når du mindst venter det. NETOP i bogens indre, usentimentale galgenfrist, blottes spor af andre valgslægtskaber end de umiddelbare, allerede anerkendte. Ekko af Johan Herman Wessels sørgmuntre gravskrift om at gå sine støvle-hæle skæve og glimt af I. P. Jacobsens Niels Lyhne der til sidst dør den vanskelige død. Dan Turèll siger det så inderligt og ironisk i sin Mantra 2 – Der er altid nogen der tilmed har båret det bedre. Hertil er der kun at sige nej. Ikke mit nej – men Dans eget, der toner frem på hver side i Tja-a-cha-cha.

Dan Turèll: Tja-a-cha-cha. (Borgens Forlag, 80 sider, 168 kr.)